

Frågorna i denna enkät avser kommunernas arbete enligt tobakslagen med tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror under 2016.

Välkommen till länsrapportens undersökning för verksamhetsåret 2016. Folkhälsomyndigheten genomför årligen den här undersökningen för att följa upp den nationella ANDT-politikens implementering regionalt och lokalt.

Genom att samtliga länsstyrelser och kommuner, samt stadsdelarna i Göteborg, Malmö och Stockholm fyller i webbenkäten kan vi följa upp hur länsstyrelser och kommuner organiserar och genomför sitt arbete inom alkohol- och tobakstillsyn samt inom övrigt ANDT-förebyggande arbete. Svaren är av stor betydelse eftersom

- resultaten utgör underlag till regeringen inför prioriteringar och beslut på ANDT-området.
- uppgifterna om det regionala och lokala arbetet med tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen är viktiga utifrån myndighetens tillsynsvägledande ansvar.
- flera av frågorna inom tillsynsområdet följer upp förändringarna i alkohol- och tobakslagstiftningarna.
- länsstyrelserna kan använda resultaten i arbetet på området.
- kommunerna kan använda resultaten som underlag för att följa upp, utvärdera och planera arbetet i den egna kommunen.
- uppgifterna används som indikatorer för att följa det regionala och lokala arbetet enligt den nationella strategin för ANDT-politiken.

Tidigare års resultat

Ett stort antal indikatorer som bygger på data i länsrapportens undersökning finns tillgängliga i myndighetens samlade uppföljningssystem för ANDT-politiken, i databasen [Indikatorlabbet](#). Både länsstyrelser och kommuner kan ha nytta av de data som systemet kan leverera för att kartlägga, planera och följa upp sin verksamhet.

Instruktioner för att svara på enkäten

Du tar dig enkelt fram och tillbaka i enkäten genom att klicka på "Nästa" och "Föregående". Du kan svara på delar av enkäten och när som helst stänga den för att vid ett senare tillfälle öppna enkäten igen och fortsätta besvara frågorna. Detta kan du till exempel göra om du behöver kontakta någon person för att få svar på några frågor eller om du vill överlåta åt någon annan att besvara vissa av frågorna. Om du behöver ändra ett svar skriver du bara över det du tidigare angett. Du kan gå in och ändra och komplettera svaren fram till och med sista svarsdag.

Det är av stor vikt att svaren på frågorna är så korrekta som möjligt. Du ska inte besvara frågorna med utgångspunkt i hur arbetet var tänkt att bedrivas, utan hur det faktiskt har bedrivits.

När du är klar har du möjlighet att skriva ut eller spara en svarsöversikt. Du kan använda länken till din kommuns enkät så länge undersökningen är pågående och du kan skriva ut eller spara svarsöversikter så många gånger du behöver. En funktion för att komma till svarsöversikten finns också på första frågan i enkäten, detta för att du ska slippa klicka dig igenom hela enkäten igen för att få en översikt.

I samband med utskicket av länk till denna webbenkät skickar länsstyrelsen också enkäten i PDF-format. Den är tänkt som stöd i planeringen inför att man ska besvara frågorna. Men frågorna ska besvaras i den webbaserade enkäten.

Sista dagen för att besvara enkäten är onsdagen den 15 februari, 2017.

Vi vill på förhand rikta ett stort tack till dig för att du besvarar denna enkät.

Ulrika Owen, projektledare för länsrapportens undersökning

Folkhälsomyndigheten

Samråd har skett mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Folkhälsomyndigheten enligt förordning (1982:668), om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner, angående enkäter om Tillståndsprövning och tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622), Tillsyn enligt tobakslagen (1993:581) och det övriga ANDT-förebyggande arbetet.

1. Kommunens namn och kontaktperson för tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror

Folkhälsomyndigheten publicerar inte namn på kontaktpersoner i denna undersökning. Vi frågar efter kontaktperson för att kunna återkomma till kommunen om vi har frågor om uppgifter vi samlar in i undersökningen.

Kommunens namn:

Kontaktpersonens namn:

ORGANISATION – ANSVARIG NÄMND

2. Vilken nämnd, eller motsvarande, hade ansvaret för arbetet med tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror i er kommun under 2016?

Kommunstyrelsen

Socialnämnd eller motsvarande

Miljönämnd eller motsvarande

Annan nämnd, uppge vilken:

ORGANISATION - ARBETSTID

3. Hur mycket arbetstid använde kommunen för tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror under 2016?

Uppge arbetstiden som procent av en heltidstjänst under ett år. Till exempel motsvarar en halvtid under ett år 50 %, två heltider under ett år är 200 %. En halvtid under bara ett halvår blir 25 % på ett helt år. Om arbetstiden är mycket liten uppge istället totalt antal timmar på ett helt år.

Procent av en heltid under ett år

.....

eller

Antal timmar på ett år

..... timmar

Kommentar:

.....

.....

.....

ORGANISATION - TILLSYNSAVGIFT

4. Tog kommunen ut någon tillsynsavgift från näringsidkare som säljer tobaksvaror i kommunen under 2016? (19 b§)

Ja

Nej

4.1 Hur stor var tillsynsavgiften för den som sålde tobaksvaror under 2016?

Uppge det spann inom vilken avgiften kan variera för en näringsidkare som säljer tobaksvaror i kommunen. Om avgiften inte varierar uppge samma belopp i båda rutorna. Om kommunen använder timavgift uppge kronor per timme.

Lägsta belopp kr

Högsta belopp kr

Timavgift kr/timme

Kommentar:

.....
.....
.....

ORGANISATION - SAMORDNING AV TILLSYN ÖVER DETALJHANDELN

5. Samordnade kommunen sin egen tillsyn över detaljhandeln med tobak, folköl och vissa receptfria läkemedel under 2016?

Regleringen av tobak, folköl och vissa receptfria läkemedel är tämligen likartad och säljs ofta på samma försäljningsställen. Samordnade kommunen sin egen tillsyn över dessa områden i någon utsträckning?

Ja, men enbart gällande tillsyn över detaljhandeln med tobaksvaror och folköl.

Ja, men enbart gällande tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror och vissa receptfria läkemedel.

Ja, men enbart gällande tillsyn över detaljhandel med folköl och vissa receptfria läkemedel.

Ja, tillsyn över detaljhandeln med tobaksvaror är samordnad med både folköl och vissa receptfria läkemedel.

Nej

ORGANISATION - SAMARBETE MED ANDRA MYNDIGHETER

6. Har kommunen under 2016 genomfört tillsynsbesök i detaljhandeln tillsammans med någon annan myndighet (samordnad tillsyn)?

Ja

Nej

6.1 Med vilka andra myndigheter genomförde kommunen under 2016 gemensamma tillsynsbesök (samordnad tillsyn)?

Välj ett eller flera alternativ.

Polismyndigheten

Annan kommun

Länsstyrelsen

Skatteverket

Tullverket

Annan nämnd eller motsvarande inom kommunen. Uppge vilken:

Andra. Uppge vilka:

SAMVERKAN MED POLISEN

7. Hade kommunen under 2016 en samverkan och kommunikation med polisen om förhållanden som är av vikt för tillsynen enligt tobakslagen?

Kommunen och polisen ska underrätta varandra om förhållanden som är av vikt för tillsynen (23 a §).

Ja

Nej

Utveckla gärna hur kommunen uppfattar att samverkan har fungerat under 2016:

.....

.....

.....

7.1. Fanns det ett skriftligt samverkansavtal eller motsvarande mellan kommunen och polisen gällande tillsynen över detaljhandeln med tobaksvaror under 2016?

Med samverkansavtal avses ett avtal mellan parter som definierar hur två eller flera parter ska samverka. Kan även benämnas t.ex. samverkansöverenskommelse. Observera att ett sådant samverkansavtal inte är något krav enligt tobakslagen.

Ja

Nej

8. Har kommunen under 2016 underrättat polisen om förhållanden som är av betydelse för tillsynen? (23 a § tobakslagen)

Eftersom polisens tillsynsansvar sammanfaller med kommunens i fråga om att övervaka bestämmelserna om försäljning bör kommunen kontinuerligt informera polisen om anmälda försäljningsställen, meddelade försäljningsförbud m.m.

Ja

Nej

9. Hur många tillsynsbesök på försäljningsställen genomförde kommunen tillsammans med polisen under 2016?

.....

10. Begärde kommunen hjälp av polisen i samband med tillsyn över försäljningsställen med tobaksvaror under 2016 (pga. särskilda omständigheter som t.ex. svårigheter att få tillträde till lokaler/utrymmen eller vid omhändertagande av tobaksvaror)? (23 b §)

Ja

Nej

10.1 Uppge antal tillfällen som kommunen begärt hjälp av polisen under 2016:

.....

ORGANISATION - SAMVERKAN MED ANDRA KOMMUNER

11. Har er kommun enligt någon form av avtal under 2016 överlåtit till någon annan kommun att utöva tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror i den egna kommunen? (19 c §)

Här kan även innefatta till exempel kommunalförbund.

Ja

Nej

11.1 Uppge vilken kommun eller kommunalförbund som kommunen har avtal med:

.....

ORGANISATION – SAMARBETE MED ANDRA KOMMUNER

12. Har kommunen haft kontakt med andra kommuner i syfte att utveckla tillsynen över detaljhandel med tobaksvaror under 2016?

Ja

Nej

Vet inte

12.1. På vilket eller vilka sätt har kommunen samarbetat med annan eller andra kommuner i syfte att utveckla tillsynen?

Genom erfarenhetsutbyte i nätverk och möten med andra kommuner

Genom epost och telefonkontakt

Annat, uppge vad:

12.2 Kring vilka frågor har kommunen samarbetat?

Personalresurser

Metodutveckling

Kompetensöverföring

Annat, uppge vad:

RÅDGIVNING OCH STÖD I ARBETET

13. Deltog din kommun under 2016 i nätverk för kommunala tobakstillsynshandläggare som länsstyrelsen organiserar?

Ja, i stor utsträckning

Ja, i viss utsträckning

Nej

Det finns inget nätverk

Vet inte

13.1 Gav detta nätverk ett stöd i kommunens arbete med tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror under 2016?

Ja, i stor utsträckning

Ja, i viss utsträckning

Nej

Vet inte

14. Har kommunen vänt sig till länsstyrelsen för råd vad avser kommunens arbete med tillsyn över detaljhandel med tobaksvaror? (19a § andra stycket 1)

Har inte haft behov av råd

Ja

Nej

Vet inte

14.1 Har länsstyrelsens råd varit ett stöd i kommunens arbete under 2016?

Ja, i stor utsträckning

Ja, i viss utsträckning

Nej

Vet inte

15. Finns något speciellt område i tobakslagstiftningen som din kommun känner behov av att länsstyrelsen ska informera om?

Uppge ett eller flera alternativ.

- Anmälan och egenkontroll
- Näringsidkares ansvar att stödja och informera sin personal
- Åldersgräns
- Kontrollköp
- Märkning av tobaksvaror och örtprodukter för rökning
- Marknadsföring av tobaksvaror
- Hur man utför tillsyn på försäljningsställen
- Administrativa sanktioner
- Annat inom tillsyn av detaljhandel med tobaksvaror. Uppge vad:

Beskriv gärna kortfattat utifrån svar ovan:

.....

.....

.....

TILLSYNSPLAN

16. Använde kommunen en tillsynsplan för tillsyn över detaljhandeln med tobaksvaror under 2016?

Ja

Nej

16.1 Var tillsynsplanen antagen genom ett politiskt beslut?

Ja, uppge år när planen antogs:

Nej

Vet inte

16.2 Var tillsynsplanen anpassad efter det aktuella läget på försäljningsställena för tobaksvaror i kommunen?

Här avses anpassning t.ex. utifrån var försäljningsstället är beläget, vilken form av försäljning som bedrivs, tidigare brister på försäljningsstället, eller liknande frågeställningar. Andra underlag kan också vara t.ex. lokala undersökningar av skolelevers drogvanor.

Ja

Nej

Vet inte

16.3 Hur ofta följer kommunen upp tillsynsplanen?

Två eller fler tillfällen per år

Årligen

Vartannat år

Annat intervall

Ingen uppföljning görs

POLICY

17. Fanns det under 2016 särskilda rutiner i kommunen för att hantera hot och våld mot tjänsteman i arbetet med tillsyn över försäljningen av tobaksvaror?

Ja

Nej

Vet inte

FÖRSÄLJNINGSSTÄLLEN MED TOBAKSVAROR

18. Hur många försäljningsställen med tobaksvaror fanns det anmälda i kommunen den 31 december 2016? (12 c §)

Försäljningsställen innefattar såväl detaljhandelsställen i form av butiker som försäljning på serveringsställen och restauranger, fängelser, äldreboenden, tobaksautomater, återförsäljare på internet etc. som säljer tobak till konsumenter.

.....

18.1 Hur många av det totala antalet anmälda försäljningsställen avsåg försäljning över internet?

18.1.1 Genomförde kommunen tillsyn av försäljningsställe över internet under 2016?

Ja

Nej

18.2 Hur många av det totala antalet anmälda försäljningsställen avsåg försäljning av röksessioner med vattenpipa i serveringslokal?

NÄRINGENS EGENKONTROLLPROGRAM

19. Hur många av det totala antalet anmälda försäljningsställen hade lämnat in egenkontrollprogram till kommunen per den 31 december 2016? (12 c §)

Här avses det totala antalet aktuella egenkontrollprogram som fanns hos kommunen vid utgången av året (inte hur många program som skickats in under året).

19.1 Gör kommunen en bedömning om de egenkontrollprogram som skickas in fyller sitt syfte, dvs. beskriver rutiner i försäljningsverksamheten för att säkerställa att reglerna om försäljning följs?

Näringsidkaren ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram (12c andra stycket). Egenkontrollprogram som beskriver rutiner för försäljning i butik kan skilja sig från motsvarande egenkontrollprogram för andra försäljningsformer t.ex. i automater eller över internet.

Ja

Nej

20. Bedrev kommunen under 2016 något arbete som syftar till att förbättra efterlevnaden av tobakslagens försäljningsbestämmelser?

Här menar vi insatser som berör bestämmelser i tobakslagen på detaljhandelsområdet, som t ex åldersgräns, egenkontroll, marknadsföring och märkning av tobaksvaror m.m. Välj ett eller flera alternativ.

- Samverkan med ANDT-samordnare eller motsvarande i kommunen
- Samverkan med näringsidkare som säljer tobaksvaror
- Organiserade utbildningstillfällen/sammankomster för näringsidkare och/eller dennes personal. Uppge antal:
- Information i samband med tillsynsbesök
- Utskick av information till näringsidkare som säljer tobaksvaror
- Dialog med näringsidkare avseende egenkontroll/egenkontrollprogram
- Genomförande eller sammanställning av kartläggningar eller undersökningar på området
- Mediaarbete utifrån kartläggningar eller undersökningar på området
- Återrapportering till beslutsfattare utifrån kartläggningar eller undersökningar på området
- Annat, vad:
- Nej, inget sådant arbete har bedrivits under 2016

FÖREBYGGANDE ARBETE - TILLSYNSMETODER

21. Genomförde kommunen kontrollköp av tobaksvaror under 2016? (22 a-b §§)

- Ja
- Nej

21.1 Gjorde kommunen ett urval av försäljningsställen inför genomförandet av kontrollköp?

- Ja
- Nej

21.1.1 Utgick kommunen från en riskbedömning i sitt urval?

En riskbedömning kan t.ex. utgå från kända brister hos försäljningsstället, var försäljningsstället är beläget (t.ex. nära skola), typ av försäljningsställe (t.ex. jourbutik/kiosk, mataffär, bensinstation).

Ja

Nej

Kommentar:

.....

.....

.....

21.2 Vid hur många försäljningsställen i kommunen genomfördes kontrollköp under 2016?

Här vill vi veta hur många försäljningsställen i kommunen som besökts i syfte att genomföra kontrollköp. Varje försäljningsställe ska bara uppges en gång, även om det skett flera kontrollköp vid ett och samma ställe.

.....

21.3 Hur många kontrollköp genomfördes totalt på försäljningsställen av tobaksvaror i kommunen 2016?

Ett försäljningsställe kan kontrolleras vid mer än ett tillfälle och det är det totala antalet besök som ska anges här.

.....

21.4 Uppge antal kontrollköp där ungdomen fick köpa tobaksvaror utan att behöva visa legitimation.

.....

21.5 Har tillsynsavgiften ändrats under 2016 som en följd av att kommunen genomför kontrollköp?

Ja

Nej

22. Arbetade kommunen under 2016 med någon metod som syftar till att förebygga förekomsten av illegala tobaksvaror på försäljningsställen?

Här avses en metod för samverkan mellan tillsyn, övrigt ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete där flera myndigheter deltar vid tillsyn, exempelvis kommunen, länsstyrelsen, Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket, med fokus på att illegala tobaksvaror inte säljs på försäljningsställen.

Ja

Nej

Lämna en kortfattad beskrivning av metoden

.....
.....
.....

TILLSYNSBESÖK I DETALJHANDEL MED TOBAKSVAROR

23. Genomförde kommunen tillsynsbesök hos försäljningsställen av tobaksvaror under 2016? (19 a § första stycket 2 b) och c) samt 3)

Observera att kontrollköp inte ska räknas som tillsynsbesök.

Ja

Nej

23.1 Uppge orsak varför kommunen valt att inte genomföra tillsynsbesök hos försäljningsställen för tobaksvaror under 2016?

Tillsynsbesök var inte med i tillsynsplanen för året

Resursbrist

Annat. Uppge vad:

23.2 Hur många försäljningsställen för tobaksvaror fick tillsynsbesök under 2016?

Här vill vi veta hur många försäljningsställen i kommunen som besökts. Om något försäljningsställe besökts mer än en gång ska det bara uppges en gång. Försäljningsställen innefattar såväl detaljhandelsställen i form av butiker som försäljning på serveringsställen och restauranger, fångelser, äldreboenden, tobaksautomater, återförsäljare på internet etc. som säljer tobak till konsumenter.

.....

23.3 Hur många tillsynsbesök genomfördes totalt hos försäljningsställen för tobaksvaror under 2016?

Ett försäljningsställe kan besökas vid mer än ett tillfälle och det är det totala antalet besök som ska anges här.

23.4 Kontrollerade kommunen vid tillsynsbesök 2016, att rutinerna i egenkontrollprogrammet användes på försäljningsstället?

Ja

Nej

23.5 Kontrollerade kommunen vid tillsynsbesök 2016, om näringsidkaren hade sett till att personalen erhållit den information och det stöd som behövs för att kunna följa tobakslagens bestämmelser och därtill anslutna föreskrifter? (12 d §).

Här avses till exempel utbildning eller information, särskilt stöd för ung personal, stöd för konflikthantering etc.

Ja

Nej

23.6 I samband med tillsynsbesöket, kontrollerade kommunen efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring m.m. i 14 och 14 a § § när det gäller marknadsföringsåtgärder på eller i anslutning till försäljningsställen?

Ja

Nej

23.7 I samband med tillsynsbesöket, kontrollerade kommunen efterlevnaden av bestämmelserna om märkning avseende hälsovarningar m.m. i 9, 9 a och 11 § § på försäljningsställen?

Ja

Nej

23.8 Användes standardiserade tillsynsprotokoll vid tillsynsbesök hos försäljningsställen av tobaksvaror under 2016?

Med standardiserade tillsynsprotokoll avses förtryckt formulär eller mall som används vid tillsynsbesök.

Tillsynsprotokoll användes alltid eller ofta vid tillsynsbesök

Tillsynsprotokoll användes ibland vid tillsynsbesök

Tillsynsprotokoll användes sällan eller aldrig vid tillsynsbesök

23.9 När brister/felaktigheter upptäcktes vid tillsynsbesök hos försäljningsställen under 2016; ungefär i vilken utsträckning skedde frivillig rättelse?

Frivillig rättelse skedde alltid

Frivillig rättelse skedde ofta

Frivillig rättelse skedde ibland

Frivillig rättelse skedde sällan eller aldrig

Några brister upptäcktes inte vid tillsynsbesök

ADMINSTRATIVA ÅTGÄRDER – DELEGERING AV BESLUTSRÄTT

24. Hade handläggare i kommunen rätt att fatta beslut om administrativa åtgärder (sanktioner) enligt tobakslagen med stöd i delegering under 2016?

Om det finns fler handläggare med beslutanderätt, besvaras frågan utifrån den handläggare som har den mest långtgående delegeringen. Välj ett eller flera alternativ.

Ja, handläggare har rätt att besluta om försäljningsförbud gällande detaljhandel med tobaksvaror

Ja, handläggare har rätt att besluta om varning gällande detaljhandel med tobaksvaror

Ja, handläggare har rätt att besluta om föreläggande/förbud gällande detaljhandel med tobaksvaror

Ja, handläggare har rätt att besluta om omhändertagande av tobaksvaror gällande detaljhandel med tobaksvaror

Ja, handläggare har rätt att besluta om förstörande av tobaksvaror gällande detaljhandel med tobaksvaror

Nej, handläggare har inte delegation för något av ovanstående.

24.1 Har rätt att sätta ut vite delegerats till handläggare?

Ja. Uppge högsta nivå för vitets storlek: (SEK)

Nej

25. Meddelade kommunen något beslut om försäljningsförbud eller varning, föreläggande eller förbud till näringsidkare som säljer tobaksvaror under 2016? (20 och 20a §§)

Ja

Nej

25.1 Hur många beslut om försäljningsförbud eller varning, föreläggande eller förbud meddelade kommunen under 2016?

Antal beslut om försäljningsförbud:

Antal beslut om varning:

Antal beslut om föreläggande med vite:

Antal beslut om föreläggande utan vite:

Antal beslut om förbud med vite:

Antal beslut om förbud utan vite:

26. Har kommunen begärt utdömande av vite till förvaltningsdomstol under 2016?

Ja. Uppge antal ansökningar om utdömande av vite:

Nej

27. På Folkhälsomyndighetens webbplats finns uppföljningssystemet Indikatorlabbet med bland annat indikatorer som bygger på data från länsrapportens undersökning. Har du besökt Indikatorlabbet?

Ja

Nej

27.1 Vi är intresserad av att veta på vilket sätt du använde Indikatorlabbet och vad tyckte du om uppföljningssystemet.

Här finns utrymme att lämna kommentarer:

.....
.....
.....

28. Hur lång tid uppskattar du att det har tagit att besvara denna enkät?

Avrunda till närmaste halvtimme:

.....

29. Har du synpunkter på denna enkät?

Här finns utrymme att lämna synpunkter på frågorna i denna enkät.

.....

.....

.....

Tack för din medverkan!